

Stockholm den 26 mars 2015

R-2014/2317

Till Justitiedepartementet

Ju2014/7794/L1

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 18 december 2014 beretts tillfälle att avge yttrande över departementspromemorian Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy (Ds 2014:45).

Promemorian behandlar införandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU om ändringar i EU:s redovisningsdirektiv (2013/34/EU) (Ändringsdirektivet). Ändringsdirektivet innehåller krav på vissa företag att upprätta en hållbarhetsrapport och en mångfaldspolicy för styrelsen.

Sammanfattning

Advokatsamfundet ifrågasätter konsekvensanalysen som avser skälen för den föreslagna kraftiga utvidgningen av Ändringsdirektivets omfattning. Såvitt gäller lagtextens utformning, föreslår Advokatsamfundet visst klarläggande samt att bestämmelserna ändras så att tidpunkten för offentliggörande av hållbarhetsrapport (och bolagsstyrningsrapport) koordineras med bestämmelserna om offentliggörande av årsredovisningen. Vad slutligen gäller mångfaldspolicy hänvisar Advokatsamfundet till tillämpningen av Svensk kod för bolagsstyrning, regel 4.1. I övrigt har Advokatsamfundet inga invändningar mot förslaget.

Hållbarhetsrapport

Vilka företag ska omfattas

Innebörden av Ändringsdirektivet är att företag och koncerner som är stora företag och samtidigt företag av allmänt intresse enligt definitionen i redovisningsdirektivet (2013/34/EU) ska upprätta en hållbarhetsrapport. Ett tillägg till definitionen i redovisningsdirektivet av stora företag är dock att kravet på medeltalet anställda i Ändringsdirektivet ökas från 250 till 500. Detta innebär att endast större företag med minst 500 anställda som samtidigt är ett företag av allmänt intresse, träffas av kravet på hållbarhetsrapport. Det finns inget som hindrar medlemsländerna från att låta kravet omfatta fler företag.

I SOU 2014:22, som innehåller förslag till implementering av redovisningsdirektivet, lämnas förslag till en definition av företag av allmänt intresse samt stora företag och stora koncerner, att föras in Årsredovisningslagen (1995:1554). I detta förslag har man när det gäller definitionen ”företag av allmänt intresse”, utöver vad redovisningsdirektivet kräver, inkluderat alla onoterade publika aktiebolag.

I departementspromemorian föreslås nu att kravet på hållbarhetsrapport ska omfatta samtliga stora företag och moderföretag i stora koncerner (oavsett om de är ett företag av allmänt intresse eller inte), samt samtliga företag av allmänt intresse (oavsett om de är ett större företag eller moderbolag i en större koncern eller inte), i bägge fall enligt de definitioner som föreslås i SOU 2014:22. I enlighet med de i betänkandet föreslagna definitionerna ingår samtliga företag och koncerner med medelantalet anställda om 250, liksom alla publika aktiebolag, oavsett om de är noterade eller inte.

Sammanfattningsvis innebär detta att kravet på hållbarhetsrapport kommer att träffa ett stort antal bolag och koncerner som inte omfattas av Ändringsdirektivets minimikrav, t.ex. onoterade publika aktiebolag, mindre kreditinstitut och försäkringsföretag. Enligt departementspromemorian uppskattas totalt cirka 2 000 företag beröras av förslaget jämfört med de cirka 100 företag som skulle beröras om förslaget utgått från Ändringsdirektivets minimikrav.

De skäl som anförs i promemorian för denna kraftiga utvidgning är enligt Advokatsamfundet svåra att värdera, eftersom de inte underbyggs av någon närmare utredning. Argumentet att det kan vara problematiskt att införa en ny underdefinition för de företag som skulle omfattas av kravet på hållbarhetsrapport har normalt fog för sig, men mot bakgrund att sådana underdefinitioner kan förväntas i kommande EU-regler har det mindre relevans i detta fall. Den ökade administrativa bördan och de kostnader som förslaget skulle medföra för berörda bolag och det faktum att ännu ett moment som skulle tillkomma inom styrelsens ansvarsområde, tillsammans med de övriga nackdelar som anges i promemorian är dåligt belysta, gör att Advokatsamfundet ifrågasätter konsekvensanalysen som avser skälen för den föreslagna kraftiga utvidgningen av Ändringsdirektivets tillämpningsområde.

Upplysningar om framtida utveckling och om frågor som är under förhandling

Medlemsstaterna får enligt Ändringsdirektivet tillåta att viss information utelämnas i hållbarhetsrapporten om förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganets ledamöter kan ange skäl för att ett offentliggörande allvarligt skulle skada företagets marknadsposition och om det inte hindrar förståelsen av företagets utveckling, ställning, resultat och konsekvenserna av dess verksamhet. I departementspromemorian föreslås att bestämmelsen införs i svensk rätt och att det är styrelsen som ska kunna ange dessa skäl. Det anges dock inte var eller till vem styrelsen ska ange dessa skäl. Snarare får bestämmelsen förstås så att sådana skäl enligt styrelsens bedömning ska föreligga. Lagtexten bör enligt Advokatsamfundet justeras så att detta klargörs.

Tidpunkt för offentliggörande

Enligt promemorian kan hållbarhetsrapporten upprättas som en separat rapport utan att ingå i förvaltningsberättelsen och den kan enbart offentliggöras på företagets webbplats. Offentliggörandet ska då enligt förslaget ske inom sex månader från balansdagen, och i förvaltningsberättelsen ska det anges att bolaget valt denna modell. Motsvarande regel för tid för offentliggörande föreslås även gälla för bolagsstyrningsrapporten när den offentliggörs enbart på bolagets webbplats, men med en hänvisning i förvaltningsberättelsen. Hänvisningarna i förvaltningsberättelsen ska innehålla en uppgift om den webbplats där respektive rapport finns tillgänglig.

Den föreslagna modellen innebär att bolagen inte behöver offentliggöra vare sig hållbarhetsrapporten eller bolagsstyrningsrapporten senast samtidigt som årsredovisningen offentliggörs, trots att förvaltningsberättelsen ska innehålla en hänvisning till den webbplats där dessa finns tillgängliga, och trots att revisorn ska avge ett yttrande huruvida dessa rapporter avlämnats inom samma tid som revisionsberättelsen, varvid yttrandena ska fogas till respektive rapport.

För att få en ändamålsenlig reglering föreslår Advokatsamfundet att hållbarhets- och bolagsstyrningsrapporterna, för det fall de offentliggörs fristående, ska offentliggöras senast samtidigt med årsredovisningen.

Mångfaldspolicy

Enligt Ändringsdirektivet ska bolagsstyrningsrapporten för företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och utgör stora företag, innehålla information om den mångfaldspolicy som tillämpas i fråga om bolagets styrelse (innefattande aspekter såsom ålder, kön, utbildning och yrkesbakgrund) samt målet med mångfaldspolicyn, hur policyn har tillämpats under räkenskapsåret och resultatet av den. Om bolaget inte tillämpar någon mångfaldspolicy ska skälen för detta anges i bolagsstyrningsrapporten. Det framgår vidare av Ändringsdirektivet att kravet inte ska tillämpas på små och medelstora företag såsom de definieras i artikel 3 i redovisningsdirektivet.

Ett krav på att bolaget ska ta fram och tillämpa en mångfaldspolicy för styrelsen är en anomali i det svenska bolagsstyrningssystemet, där det är bolagsstämman som utser styrelseledamöter. Bolaget, i meningen styrelse och ledning, kan inte ta fram en policy som på något sätt binder bolagsstämman eller som ska tillämpas av stämman. Det ligger utanför styrelsens och verkställande direktörens uppgifter att ta fram en policy för innehållet i aktieägarnas beslut vid bolagsstämma. Bolagsstämman kan på förslag från aktieägare däremot besluta om en mångfaldspolicy, även om policyn inte är bindande för framtida bolagsstämmor (eller ens den bolagsstämma som just beslutat att införa den), såvida policyn inte implementeras i bolagsordningen.

Ändringsdirektivet innehåller inga bestämmelser om vem ska upprätta en mångfaldspolicy eller hur den ska tillämpas. I promemorian sägs att detta är en fråga som lämpar sig för självreglering.

Ett sätt att behandla rapporteringskravet i Ändringsdirektivet är att ta utgångspunkt i Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Krav på mångfald i styrelsen återfinns i dag i Koden. Enligt regel 4.1 i Koden ska styrelsen ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende de bolagsstämموvalda ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. En jämn könsfördelning ska eftersträvas. I anslutning till att kallelse utfärdas till stämma där styrelseval ska ske ska enligt regel 2.6 i Koden valberedningen på bolagets webbplats lämna ett motiverat yttrande beträffande sitt förslag till styrelse med beaktande av vad som sägs om styrelsens sammansättning i 4.1. Valberedningen ska särskilt motivera förslaget mot bakgrund av kravet i 4.1 om att en jämn könsfördelning ska eftersträvas.

Kodens regel 4.1 kan betraktas som en sådan mångfaldspolicy som Ändringsdirektivet kräver. Enligt Koden ska bolagen tillämpa Kodens bestämmelser enligt följ eller förklara-principen, dvs. antingen följer bolaget den aktuella regeln eller så avviker man och lämnar en förklaring till skälen för avvikelsen och vilken lösning som valts i stället. Bolagsstyrningsrapporten skulle därmed kunna innehålla en förklaring om att bolagets valberedning följer Kodens regel 4.1 (eller att man inte gör det) och att resultatet av tillämpningen av bestämmelsen är det förslag till styrelse som valberedningen lämnat. För det fall bolagsstämman i ett enskilt bolag beslutar om en särskild mångfaldspolicy, får även innebörden, målen, tillämpningen och resultatet av denna policy redovisas i bolagsstyrningsrapporten.

Övriga frågor

Advokatsamfundet har inga invändningar mot övriga förslag eller mot den föreslagna övergångsregeln.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg